Nr. 99

KURYER LITEWSKI

w WILNIE we WTOREK DNIA 10 GRUDNIA V. S. 1818 ROKU.

WIADOMOSCI KRAJOWE.

Gazeta, *le Consérvateur Impartial*, pod dniem 29 listopada z *Petersburga*, zawiera następującą wiadomość: „To uniesienie serc, z jakiém Nayjaśnieyszy nasz Cesarz i wszystkie Osoby Nayjaśnieyszey Jego Familii, przyymowane były w mieyscach, które bytnością Swą zaszczyciły; ten hołd wdzięczności i uwielbienia, które dla Monarchy naszego u wszystkich narodów zjednały Jego prawość i mądrość, w czasie działań kongressowych w *Akwisgranie* okazane; stały się powodem do tak tkliwych szczegółow w pismach cudzoziemskich, iż z naywiększém pospiechem chcemy je udzielić czytelnikom naszym. Miło nam też razem, wystawiać sobie, że to uniesienie; ta miłość powszechna, są puklerzem dla Nayjaśnieyszey Jego Osoby przeciw nieszczęściom, któreby mogły Jemu grozić w oddaleniu od swych wiernych poddanych. Ostatnie wiadomości z *Bruxelli*, dokąd Cesarz Jegomość, w naypożądańszym stanie zdrowia, przybył dnia 5 (17) t. m., stają się dla nas przekonaniem, iż pociski wymierzone przeciwko Jego poświęconey Osobie, przez jakichś nędzników, nietylko bydź przywiedzionemi do skutku, ale nawet długo ukrywać się nie mogły.

Mała liczba tych bezrozumnych, nieszczęśliwych w spokoyności publiczney, nie maiących nic do stracenia, a wszystko do zyskania w odmianie porządku rzeczy, po większey części oficerowie na połowie żołdu zostawieni, Belgowie i Francuzi, tuszyli sobie w swém bezrozumném oślepieniu, że będą mogli zatrzymać Cesarza Jegomości w drodze z *Akwisgranu* do *Bruxelli*, i skłonić do podpisania oświadczenia, uznaiącego syna *Napoleona* za Cesarza Francuzów, a za rejentkę, Arcy Xiężnę *Maryą Ludwikę*. Zapewniają, że śpiskowi już, jako na skutek tego uznania, kazali wydrukować odezwy, przez które spodziewali się wzniecić powszechne powstanie. Dnia 7 i 8 tegoż miesiąca, rząd Niderlandzki miał wiadomość o tym śpisku. Opatrzność czuwająca nad przeznaczeniem tylu narodów, nie dopuściła, ażeby to bezbożne przedsięwzięcie spełnione bydź mogło. Przedsięwzięto nayskutecznieysze środki dla poścignienia winowayców, których gazety cudzoziemskie uwięzionych liczą już do 40. Ta spokoyność, z jaką Monarcha odbywał drogę z *Akwisgranu* do *Bruxelli* zupełne przekonanie Jego Cesarskiey Mości o bezpieczeństwie, nakoniec spokoyność i porządek w samey *Bruxelli*, przez czas wszystkich obchodow, przygotowanych na Jego przyjęcie, są dostateczném przekonaniem; iż plan ten był tylko w urojeniu tych bezrozumnych, nie zaś wśrodkach do jego wykonania przysposobionych.

Podług *Ruskiego Inwalida* z dnia 29 listopada, przez rozkazy J. C. M. wydane w *Akwisgranie*, Nayłaskawiey mianowani zostali kawalerami orderow: panujący Xiążę Nassauski ś. *Jerzego* 4 klassy; główny doktor woysk angielskich we Francyi stojących *Grant*, woyska Xięstwa Nassauskiego półkownik *Gagen*, podpółkownik *Zatler*, Adjutant Xiążęcia Nassauskiego major Baron *Wreytbach Wirzheym*, polskiego woyska wydziału kwatermistrzowskiego, podpółkownicy *Bojanowicz* i *Hauke*, orderu ś. *Anny* 2 klassy; woyska Polskiego korpusu żandarmów, podpółkownik *Wieniawski*, kapitan inżynierow *Kałaczkowski*, i adjutant Xiążęcia Nassauskiego kapitan *Retberch* ś. *Włodzimierza* 4 klassy; Jenerał major woyska nassauskiego *fon Kruze*, otrzymał brylantowane znaki orderu ś. *Anny*.

Królestwo Polskie.

z Warszawy d. 12 grudnia

Przez rozkaz dzienny z dnia 2 grudnia: otrzymał żądaną dymissyą szef sztabu dywizyi gwardyi, półkownik Alexander *Chodkiewicz*, w stopniu Jenerała brygady z pozwoleniem noszenia munduru woyska; Półkownik *Łaszewski* przeznaczony na dowódcę 3 półku strzelców pieszych.

W Imieniu Nayjaśnieyszego ALEXANDRA I, Cesarza wszech Rossyy, Króla Polskiego etc. etc. etc.

Xiążę *Namiestnik* Królewski w Radzie Stanu.

W celu uzupełnienia w całey rozciągłości woli Nayjaśnieyszego Pana, tyczącey się ułatwienia kommunikacyi między obywatelami i mieszkańcami Państw Rossyyskich i Królestwa Polskiego, jakowa przez rozciągnienie do Królestwa Polskiego Ukazu Jego Cesarsko-Królewskiey Mości na dniu 13 lutego 1817 r. (v. s.) do Senatu Rządzącego, względem związkow poddanych Rossyyskich z obcemi krajami, wydanego, i przez zastosowane do tego Ukazu postanowienie Nasze z dnia 6 maja r. zeszłego, względem paszportow jest zapewniona, chcąc oraz przez wyraźne urządzenia zapobieżeć wszelkim nieporozumieniom i zawarować wykonanie w całey ścisłości art. 9 wzwyż pomienionego Ukazu, z mocy którego przepuszczanie z Rossyi mieszkańców nadgranicznych, trudniących się wszelkim przemysłem, jako też furmanką, za świadectwem Władz Ziemskich następować powinno, na przełożenie Kommissyi Rządowey Spraw Wewnętrznych i Policyi postanowiliśmy i stanowiemy: iż wszyscy poddani Państwa Rossyyskiego, trudniący się przemysłem, handlem, furmanką, szczególniey zaś wołami handlujący, tak sami jako i ich ludzie, skoro okażą zaświadczenia któreykolwiek z Władz Ziemskich Rossyyskich jako to: Marszałków powiatowych, kapitanów sprawników i horodniczych, lub paszporta tak nazwane płakatre, za dopełnieniem oraz ogólnych urządzeń policyynych i skarbowych, bez żadney przeszkody, do kraju tuteyszego bydź wpuszczanymi, oraz wolny przechód i pobyt w nim zapewniony mieć mają.

Wykonanie ninieyszego postanowienia, które w Dzienniku Praw umieszczoném bydź ma, kommissyom Rządowym Spraw Wewnętrznych i Policyi, tudzież przychodow i skarbu polecamy.

Działo się w *Warszawie* na posiedzeniu Rady Administracyyney dnia 28 listopada 1818 r.

(podpisano) *Zajączek.*

Minister Spraw Wewnętrznych i Policyi (podp.) *Mostowski.*
Radca Sekretarz Stanu, Jenerał Bryg. (podpis.) *Kossecki.*
Zgodno z oryginałem: Radca Sekretarz Stanu, Jenerał Brygady (podpisano) *Kossecki.*

Prussy.

(*z gaz. berl.*) *Akwisgran, dnia 1 grudnia.* Powróciliśmy znowu do dawnych stosunkow naszych. Wszyscy goście opuścili już nasze miasto. Dnia 28 listopada wyszły obadwa oddziały grenadyerów gwardyi.

Dziś wyjeżdża ztąd Xiążę Kanclerz Stanu, *Hardenberg*, do *Thal-Ehrenbreitstein*. Dnia 29 listopada tayny radca stanu *Kluber* udał się do tegoż mieysca.

Dnia 29 listopada przybył tu napowrót z *Bruxelli* Xiążę *Metternich*, a d. 30 udał się w dalszą podróż do *Wiednia*.

Wyjechali ztąd: królewski minister stanu Hrabia *Bernstorff*, do *Berlina;* poseł austryacki przy dworze petersburskim, P. *Lebzeltern*, do *Wiednia;* poseł hiszpański przy dworze petersburskim, *Zea-Bermudez*, do *Paryża*.

Wczoray wszedł tu rossyyski pieszy półk ingermanlandzki.

Rossyyski półk jazdy półkownika *Nostiz*, który d. 21 tędy przechodził, był ubrany zupełnie na sposób francuzki.

Pozostałość od składki kupieckiey na koszta balu, w d. 17 listopada danym, przesłaną została do zakładow dobroczynnych tego miasta.

Cesarz *Alexander* zapłacił za najęcie w *Akwisgranie* domu w mieście i wieyskiego domu *Rohe*, 99,000 fr.; Cesarz *Franciszek*, 59,000 fr.; Król Pruski, Xiążęta i Xiążę Kanclerz 94,000 fr.; Lord *Castlereagh* 26,000; Xiążę *Wellington* 31,000; Xiążę *Richelieu* 33,000 fr. W ogule 342,000 fr. Dodawszy inne nadzwyczayne najęcia mieszkań w ostatnich 3ch miesiącach, całkowity zysk dla miasta, z samego tylko najęcia mieszkań, rachować można, bez przesady na pół miliona frankow.

Niemcy.

(*z gaz. berl.*) *Stutgart*, *dnia* 20 *listopada*. Wczoray w nocy po godzinie 10tey przybył N. Cesarz Jmć Rossyyski, dla odwiedzenia NN. Królewstwa Ichmość, do tuteyszey stolicy, i przy wysiadaniu przed królewskim rezydencyonalnym zamkiem, powitany był od NN. Królewstwa Ichmość i rodziny królewskiey. — Na granicy państwa przyymował N. Cesarza Jmci pierwszy adjutant królewski, jenerał major *Spitzemberg*; na wyraźne żądanie Cesarza zaniechać zostały tak w drodze, jako i w stolicy, wszelkie uroczyste przyjęcia. — Dziś zrana przybył tu także W. Xiążę *Michał*. N. Cesarz wyjechał d. 28 zrana z *Carlsruhe* i jechał na *Rastadt*.

Od brzegow Menu, *dnia* 2 *grudnia*. Prussy otrzymają drogę woyskową, na niemiecką milę szerokości, od *Lahny* aż do *Werry*, przez *Nassau*, W. Xięztwo *Heskie*, *Elektorat Heski*, *Sax-Meiningen*, *Gotha* i *Weimar*, jednakże bez odstąpienia żadnego miasta lub wioski; interesowani Xiążęta mają bydź wynagrodzeni pieniędzmi.

Od niejakiego czasu szukają bardzo we *Frankforcie* ołowiu, co przypisują częstemu zapytywaniu o niego z *Francyi*. Pochodzi to zapewne z tego, że *Francya* chce znowu opatrzyć w ten zapas wypróżnione swoje twierdze i zbrojownie.

Piszą z *Carlsruhe*: „Rząd W. Xięztwa tak jest pewny blizkiego ukończenia sprawy z *Bawaryą*, że jużd. 25 listopada przyzwani urlopowani, odesłani zostali napowrót do domow."

(*z korr. hamb.*) *Monachium*, *d.* 23 *listopada*. Dziś po południu o godzinie 4 przybył N. Cesarz Austryacki z N. Cesarzową Jeymością, która wczoray przed południem wyjechała ztąd do *Donauwörth* dla zjechania się tam z małżonkiem swoim, i wysiedli w rezydencyi Królewskiey. N. Król i Królewic Jmć Następca i Xiążę *Karol*, jezdzili na spotkanie Cesarstwa Ichmość.

Hanau, *dnia* 27 *listopada*. W. Xiążę *Konstanty* przejedzie dziś przez miasto nasze. Konie wczoray jeszcze przez sztafetę zapewnione zostały.

Manheim, *d.* 26 *listopada*. Dzisia przyszła tu pierwsza kolumna powracających z *Francyi* woysk Rossyyskich; odpoczną tu przez dzień jutrzeyszy, a pojutrze wyruszą w dalszą drogę do swey oyczyzny.

Las-Casas żyje tu spokoynie; nie widuje się z nikim i mało mówi, albowiem ciągłe mówienie sprawuje mu ból głowy.

Pan *Kotzebue* słaby jest od kilku dni.

Od brzegow Menu, *dnia* 29 *listopada*. Pisma publiczne zawierają wiadomość, co względem W. Xięztwa Badeńskiego postanowionem zostało w *Akwisgranie*: "Art. 1. Całość W. Xięztwa Badeńskiego, podług jego teraźnieyszych części składowych, jest zabezpieczona, z zostawieniem następstwa rządow Hrabiemu *Hochberg*. 2. Jego Królewska Wysokość, W. Xiążę Badeński, zapłaci N. Królowi Bawarskiemu summę 2 miliony, z zastrzeżeniem likwidacyi długow palatynatu nadreńskiego. 3. Przyymuje się nakłonić J. K. W. W. Xięcia Badeńskiego, do ustąpienia okręgu *Steinfeld* koronie bawarskiey, za co dom austryacki obowiązuje się odstąpić *Geroldsegg* z 6,000 dusz. 4. Baden zgadza się na pozwolenie dla Bawaryi, drogi woyskowey, ku złączeniu dawnych i nowych prowincyy.

Niderlandy.

(*z gaz. berl.*) *Bruxella*, *dnia* 29 *listopada*. Dnia 27 przywdział dwór, na cztery tygodnie, żałobę po zmarłey Królowey Angielskiey.

Zaprzeczają pogłosce, że Król kazał zaliczyć domowi jednemu w *Antwerpii* 3 miliony złotych, w celu zaradzenia ciężkiemu niedostatkowi pieniędzy.

Podług jednych wiadomości, Xiążę *Metternich* znaydował się tu dla spraw dyplomatycznych, podług drugich, dla spraw familiynych. Król żegnając się z nim, dał mu wielki krzyż niderlandzkiego orderu *Lwa*. (Jest to *dwódziesty piąty* order, którym Xiążę ten jest ozdobiony).

Dnia 29 wyjechał Xiążę *Wellington* do *Paryża*. Kilka tylko dni tam zabawi, poczem na dłuższy czas do *Anglii* powróci. Kiedy gazety wspominają, że Xiążę jest marszałkiem polnym angielskim, portugalskim, hiszpańskim i rossyyskim, nie powinnyby zapominać, że już dawniey jest niderlandzkim, i to *jedynym* w naszém woysku.

Sibylla, Panna *Normand*, odprawia prorockie posiedzenia swoje od godziny 9 do 5 po południu i od 7 do 9 wieczorem.

W *Leiden* zagrażała wybuchnieniem kłótnia między uczniami, ale się na braterskiey uczcie pojednali.

Anglia.

(*z Korr. hamb.*) *Londyn*, *dnia* 27 *listopada*. Jedna z gazet tuteyszych zawiera następujące godne zastanowienia

Uwagi przy zamknięciu kongressu akwisgrańskiego.

Kongres akwisgrański jest ukończony, i można dodadź, *szczęśliwie* ukończony. Wysokiey wagi dla dobra i pokoju świata są protokuły kongressu i oświadczenie z d. 15 listopada. W rzeczy samey może teraz przyjaciel ludzkości spodziewać się trwałego w Europie pokoju, któregoby *Banaparte*, gdyby się nawet z wyspy więzienia swego wymknął, nie mógł nadwerężyć. Monarchowie, którzy się tak przed obliczem świata oświadczyli, nie mogą inaczey jak stosownie do swego oświadczenia, postępować; inaczey głos współczesnych i potomności mocnoby się przeciw nim odezwał; głos, który i dla naypotężnieyszego Mocarza jest i będzie poważny i straszliwy.

Dobrze uważającemu postrzegaczowi ukazuje się teraz zupełnie nowy porządek rzeczy, który Opatrzność, jakby kosztowne złoto, z rozpalonego pieca rewolucyy na jaw wydaje. Myśl *Henryka IV*, rzecz-pospolita państw Europy, zdaje się ziszczać w oczach naszych, bardziey w faktach wprawdzie, aniżeli przez wyraźne traktaty, ale tém samém z większą trwałością. Jeśli pięciu Wielkich Monarchów, którzy teraz, jako sędziowie, losem Europy władają, postępować będą ciągle przedsięwziętą drogą; kiedy swóy urząd sędziowski jednością wzmocnią, a rzetelnością i bezinteressownością upodobanym uczynią; wtedy Europa stanie się tylko jedną wielką rodziną, a woyna w niey prawie niepodobną; Europa zbierać będzie owoce rewolucyi, za które rańsze pokolenie krew toczyło; stanie się to oczewistém, dla czego *Bonoparte* na świecie ukazać się musiał. Przez niego tylko stało się to podobném, co dawniey niepodobném było: — Połączenie rozmaitych ludow do jednego celu Europy. Tylko krwawa woyna, chciwy łupu i krajow zdobywca, mógł Europie trwały przynieść pokoy! Takiemi drogami wiedzie mądra Opatrzność wielką sprawę ludzkości! —

Jednakże nie możemy się spodziewać powszechnego pokoju świata. Za morzami, na rozległych Ameryki niwach, tworzy się nowy opor. Tam ród ludzki doszedł swey pełnoletności. Tam się wszystko uda, cokolwiek jeszcze od teraźnieyszego lepszego porządku rzeczy w Europie, jako wypadek krwawey rewolucyi, pozostało. Bonapartyści i sam *Bonaparte*, jeśliby się jemu kiedy udadź miało umknąć z więzienia; Europa nie może go się więcey lękać; skończył on tu już swoją rolę. Ale w Ameryce znaydzie on, albo jemu podobni, ziemię, w którey

się rozkrzewić mogą. Jednakże jakkolwiek bądź, z czasem Europa z Ameryką ubiegać się będą o pierszeństwo, potém niechęcią przeciw sobie pałać, i tak, jak dotąd państwa woiowały, w przyszłości całe części świata walczyć będą. Wielka, okropna myśl: ale usprawiedliwiona doświadczeniem dawnieyszych czasow. Zwróćmy uwagę na przeszłe wieki. Wszędzie widzimy każdy, jakkolwiek mały kray, podzielony między mnóztwo Królów, którzy z sobą w niezgodzie zostaią. Z biegiem czasu widzimy w tymże kraju pojedyncze państwa, i już większe i ważnieysze ich boje i woyny. Państwa te zrosły się powoli w wielką massę krajow, i coraz większa staje się miara, podług którey wszystko się w nich odbywa. Tak było dotąd. Teraz jednoczą się te państwa w jeden związek państw Europy. — Widzimy więc jak wszystko zwolna z mnieyszego do większego postępuje. I w rzeczy samey tak bydź powinno, jeśli prawda, że ród ludzki coraz ku wyższemu i większemu postępując, teraz się w naypięknieyszym kwiecie wieku uszczęśliwia. Albowiem i ród ludzi, a nawet i systemata słońc i światow maią, podobnie jak ludzie, swoję młodość, doyrzałość i zgrzybiałość.

Nic nie jest nieodmiennem i wiecznem, tylko Przedwieczny, który króluje nad światami, i wszystkie te światy słowem swojém utworzył, ażeby trwały, póki wola jego, a którego skinienie zmienić je może w nicość, z którey przez niego są wyprowadzone.

Zdrowie nam, jeśli pamiętać będziemy na wielkie nauki, które dał naszemu wiekowi. Wszyscy naówczas, każdy podług swey mocy, dążyć będą do lepszego. I będzie lepiey! To nam zaręcza doświadczenie wszystkich czasow, a osobliwie naszego, w którym tak wiele pięknego i dobrego w proch upaśdź musiało, ażeby ludzkość szlachetniey i czyściey nad zwaliskami zakwitła.

(z gaz. berl.) w *Dublinie*, zupełnie po irlandzku, pogłoska ta znalazła wiarę, że *Bonaparte* umknął już miesiącem wprzódy z wyspy *ś. Heleny*, aniżeli nieobecność jego spostrzedz się daia.

Eskwimowie, których kapitan *Ross* odkrył, chleba, który im dano, nie znalezli tak smacznym jak swoje ryby i tran; nawet ieść go nie chcieli i z gęby wyrzucili. Nie mogli żadnym sposobem pojąć, z jakich skur ubior maytków był zrobiony, albowiem nie widzieli innego ubioru, jak ze skór źwierzęcych. Zwierciadła wprawiły ich w naywiększe podziwienie. Jeden z nich chciał podjąć ręką drzewo masztowe: nie miał bowiem żadnego wyobrażenia o ciężkości drzewa.

F r a n c y a.

(z gaz. berl.) *Paryż, dnia 28 listopada.* Podczas składania powinszowań Królowi, z powodu rocznicy jego narodzin, poseł Neapolitański Xiążę *Castel-Cicala* przodkował korpusowi dyplomatycznemu. Winszował razem Królowi z powodu nowych wypadkow w *Akwisgranie*.

W *Calais* zabrała się już na okręty jazda angielska.

Donoszą z *Sedanu* pod 22 t. m. co następuje: „Dziś zrana o godzinie pół do śiódmey wszystkie stanowiska miasta, które przez lat 3 i miesięcy 5 woyskami obcemi zajęte były, oddane zostały gwardyi narodowey. Naczelnie dowodzący jenerał *Zieten* i jenerał *Borke* uskutecznili sami akt oddania, i udali się potém z władzami miasta na plac *Turenne*, gdzie gwardya narodowa i reszta woysk pruskich wystąpiły i odprawiało się nabożeństwo obrzędem protestanckim. Po tym obchodzie Prusacy, mający na czele jenerała *Borke*, wyruszyli do *Düsseldorff*. Prawie wszyscy mieszkańcy *Sedanu* znaydowali się na tym obchodzie. Wszystko się w dobrym porządku i z naywiększą przystoynością odbyło. Xiążę *Angouleme* jest tu spodziewany d. 26 t. m.“

Dziennik Merów zawiera artykuł o taxie chleba. „Po obfitém żniwie w 1818, wyrażono w tym artykule, powinien rząd mieć baczenie na cenę chleba. Cena zboża jest miarą ceny chleba; cena zatém i waga chleba nie może bydź zostawiona dowolności piekarzów. Nie w latach nieurodzaju, kiedy dozor policyi więcey obawy aniżeli spokoyności przynosi, ale w latach obfitości dozor jest prawdziwie potrzebny i dobroczynny; i potrzebnieyszy aniżeli kiedykolwiek.“

Z *Calais* do *Paryża* jest 27 telegrafow, a kommunikacya odbywa się we 3ch minutach. Z *Lisle* do *Paryża* gra 22 telegrafow we 2ch minutach; ze *Strasburga* do *Paryża* 45 w 6½ minut; z *Lyonu* do *Paryża* 60 w 8 minutach; z *Brest* do *Paryża* 80 w 8 minutach.

(z Korr. hamb.) Xiążę *Richelieu*, który przez ważne układy akwisgrańskie nabył nowych nieśmiertelnych zasług w oyczyźnie, przybył z *Akwisgranu* do *Paryża*.

Xiążę *Wellington* w podróży swey do Anglii jest tu spodziewany.

Pisma publiczne wychwalają teraźnieyszego Baszę Egiptu, który handel ożywia, składy w *Marsylii*, *Tryeście*, *Liwornie*, *Genui*, *Barcelonie*, *Malcie* i w *Mahon* zakłada.

Pan *Stourze*, młody Grek, krewny rossyyskiego radzcy stanu Hrabiego *Capodistrias*, wydał w języku francuzkim dzieło o teraznieyszym stanie *Niemiec*, które wiele ważnych zawiera uwag.

A u s t r y a.

(z gaz. berl. i Korr. hamb.) *Wiedeń, dnia 29 listopada.* Cesarstwo Ichmość powrócą tu na dzień 3 grudnia; w miesiącu lutym wyjadą do Włoch, nayprzód udadzą się prosto do *Neapolu*, a potém do *Rzymu*, gdzie już wszystko na ich przyjęcie jest wpogotowiu.

Z *Rio-Janeiro* otrzymano tę radośną nowinę, że małżonka Xięcia Następcy, córka N. Cesarza Jmci, znayduje się w stanie błogosławionym.

Urząd ministra sprawiedliwości, który teraz nie jest zajęty, z powodu śmierci Hrabiego *Wallis*, przeznaczony bydź ma dla Hrabiego *Elz* albo dla Barona *Wernera*.

Hrabia *Buol-Schauenstein* jest tu oczekiwany.

Wielka część powracającego z Francyi woyska ma bydź przeprowadzona do *Węgier* i ziemi *Siedmiogrodzkiey*. Miasto *Eperies*, w Węgrzech, ma bydź zamienione w twierdzę.

Oczekują tu w krótkim czasie przybycia perskiego posła *Mirza Abdal Hassan-Chan*, który się przez *Wiedeń* i *Paryż* ze szczególnemi poleceniami do dworu londyńskiego udaje. Ma on rozkaz, nie bawienia dłużey w każdey stolicy nad dwa miesiące, a potém powrócić znowu do *Teheranu*. W orszaku jego znayduje się brat rezydującego przy Szachu sprawującego interessa dworu angielskiego, Pana *Willock*.

Ze strony Porty miała bydź podaną posłowi rossyyskiemu, Hrabi *Strogonow*, odpowiedź względem sporu o granicę pod *Phasis*, która to odpowiedź przesłana została do *Akwisgranu*.

Podług niepewnych pogłosek, w *Georgii* miał wybuchnąć bunt przez jednego z potężnych Bejow tatarskich wszczęty.

84letni Feldmarszałek i jeneralny dyrektor artyleryi, Hrabia Józef *Colloredo*, jest obłóżnie chory.

Ostatni transport zbiorow historyi naturalney, który przyszedł na cesarskiey fregacie *Augusta* dnia 19 września do *Triestu*, przybył tu wczoray. Professor *Mican* miał dozor nad tym transportem. Wogule jest 22 skrzyń i 13 przegród z żyjącemi roślinami, między któremi znayduje się około 200 różnych gatunkow; wiele żywych źwierząt, między temi parę tak nazwanych *Lwich małp* (*löwen Affen, Simia Rosalia*), które dla swey delikatności rzadko sprowadzane są do Europy, wiele papug, brezyliyski cietrzew (*Penelope cristata*) etc. Nayważnieyszy z tych źwierząt, młody żywy *Kaiman Krokodyl*, zdechł w drodze na morzu.

Jedna z gazet tuteyszych zawiera następującą ciekawą wiadomość o przednieyszych bibliotekach w państwie austryackiém: Cesarska biblioteka dworu w *Wiedniu* liczy 360,000 tomow xiąg drukowanych, 12,000 tomow w rękopismach, 6,000 tomow dzieł z XV wieku, zbiór kopersztychow 300,000 exemplarzy; biblioteka wiedeńskiego uniwersytetu 110,000 tomow, biblioteka akademii woyskowey 50,000 tomow. Do znakomitszych bibliotek prywatnych należą: podręczna biblioteka Cesarza; Xiążęcia *Alberta* sasko Cieszyńskiego 60,000 tomow, 80,000 kopersztychow i 4,000 rękopismow: Xięcia *Lichtenstein* 30,000 tomow; Xiążąt *Esterhazy* i *Schwarzenberg*, Hrabiów *Harrach*, *Teleby*, *Fries* i *Appony*; klasztor benedyktynow i dominikanow, posiadają znaczny zbiór xią-

11

żek. — W *Pradze* liczy biblioteka Cesarka 120,000 tomow dzieł drukowanych i rękopism. Biblioteka uniwersytecka w *Pest* liczy 50,000, w *Grätz* 100,000; publiczna biblioteka w *Klagenfurt* liczy 40,000 tomow. — Biblioteka uniwersytetu w *Ołomuńcu* liczyła w roku 1780 — 36,000 tomow, a od tego czasu 36 bibliotekami, zniesionych w Czechach klasztorow, znacznie pomnożoną została. Klasztorna biblioteka w *Klosterneuburg* liczy przeszło 25,000 tomow i wiele rękopismow z XIII wieku. Klasztorne biblioteki w *Kremsmunster*, w *Mölk* i inne klasztorne zawierają znaczne skarby, szczególniey w starych rękopismach.

AMERYKA.

(z *Korr. hamb.*) Donoszą z *Londynu* pod 24 listopada, że kupiec jeden w *Portsmouth* odebrał następujący list z *Buenos-Ayres*: „Przez bryg *Nightingal* z *Buenos-Ayres* donoszę WPanu, że okręt przewozowy *Trinidad* z 500 ludźmi, który należał do wysłaney z *Kadyxu* do *Lima* wyprawy, wolał złączyć się z powstańcami, i na ten koniec zawinął do *Buenos-Ayres*, dla dobrowolnego ofiarowania swey służby. Dwa inne okręty tegoż gatunku, które także do *Lima* przeznaczone były, są tu co chwila oczekiwane. Osada okrętu *Trinidad* składała się z malkontentów, i jeszcze przed wyyściem z *Kadyxu*, sierżanci: *Martinez*, *Quintana*, i jeden kapral, ułozyli podnieść rokosz i udać się prosto do któregokolwiek portu powstańców. Gdy się od konwoju, który miał 2,000 ludzi na pokładzie, a jeden tylko okręt wojenny do przeprowadzenia, odłączonymi spostrzegli, przystąpili do uskutecznienia zamiaru swego d. 25 lipca. Dwóch kapitanów i inni woyskowi opierali się im naymocniey, i chcieli już podpalić skład prochu; ale buntownicy, którzy się z większą częścią osady znieśli, zamordowali wiernych oficerów, i zmusili kapitana zaprowadzić okręt do *Buenos-Ayres*, gdzie d. 26 sierpnia zawinął."

Kongress miał się zgromadzić w *Wassyngtonie* dnia 16go listopada.

Chociaż teraźnieyszy prezes *Zjednoczonych Stanow*, P. *Monroe* jeszcze przez lat 3 zostawać ma w urzędzie, przecież zatrudniają się już teraz stronnicze gazety amerykańskie oznaczeniem następcy jego. Gazety ultrarepublikańskie, do których liczą się naycelniey wychodzące w *Kentucky*, zarzucają P. *Monroe* sprzyjanie arystokratom w rozdawaniu urzędów, a wysławiają Pana *Clay*, który był Prezydentem na ostatnim kongressie kentuckim, jako człowieka odszczególniającego się talentami, i wielkiego przyjaciela niepodległości osad hiszpańskich. Antifederaliści bostońscy twierdzą, że naygodnieyszym następcą P. *Monroe* byłby P. John *Quincy Adams*, teraźnieyszy Sekretarz Stanu, którego ultrarepublikanie za arystokratą poczytują. Nadzieje zaś i życzenia federalistów wskazują P. *Clintona*, Gubernatora w *Nowym Yorku*. — Inne gazety amerykańskie uskarżają się, że mieysce arystokracyi szlacheckiey, nieznaney wprawdzie w *Ameryce północney*, zaymuje w niektórych prowincyach arystokracya rodzinna. W *Nowym Yorku* ma sama rodzina *Clintonów* posiadać czterdzieście urzędów zawisłych od rządu, a po części bardzo zyskownych.

Instytut poprawczy w *Filadelffi* zaleca się przez to, że dotychczas bez naymnieyszey surowości i kary utrzymywał w porządku do 600 osób, a nadto nayzakamienialszych złoczyńców poprzeistaczał w ludzi pojętnych i pracowitych. Atoli gdy ten instytut wyrachowany był tylko na 400,000 dusz ludności, teraz zaś dla miliona nie wystarcza, przeto proponowano założenie kilku takowych instytutów w *Pensylwanii*, aby to urządzenie nie stało się szkołą złoczyńców jak w *Europie*, gdzie jeden biegły złoczyńca psuje do szczętu po kilkunastu lekkomyślnych i wpół zepsutych ludzi.

Po wszystkich miastach, posadach i portach, gdzie woysko stoi osadą, zakładają ogrody i obwody rolnicze dla żołnierzy, aby je sami uprawiali, a tym sposobem przez pracę nabierali sił, i byt swóy polepszali. Nadto mają ich używać przy budowach warowni, gościńców i kanałów. — Nad wielkim kanałem, który ciągną od jeziora zachodniego przez drogę hudsońską do Oceanu, pracuje codzień 3,000 ludzi, 1,000 koni i 4,000 wołów. — Na rzece *Mississipi* jest w ustawicznym ruchu 20 statków parowych, trzymających 4,000 beczek.

Rząd Zjednoczonych Stanów oświadczył, że byle tylko nadciągnęła mała jaka osada woyskowa z *Kuby* lub z inney jakiey posiadłości hiszpańskiey, tedy odebrać może *Pensa-Kolę* i *St. Mark* w *Florydzie zachodniey*. Ale nie widać nikogo, i domyślają się, że dworowi hiszpańskiemu zależy więcey na znaczney jakiey summie pieniężney, aniżeli na odebraniu tych krajów. — Naynowsze gazety amerykańskie z dnia 11go października głoszą, że traktat w tey mierze ma już bydź podpisanym.

Gazety niderlandzkie umieściły list niejakiego P. *Duplantiera* byłego kapitana gwardyi, datowany w *Dusseldorfie* d. 17go października, w którym zbija wiadomość: że w *Texes* (czyli w *Polu przytułku*, zkąd piszący właśnie miał przybyć do *Dusseldorfu*) przedsiębrać mieli wyprawę do *Mexyku*, pod dowodztwem jenerałów *Lallemanda* i *Rigauda*; zapewniając, że pomieniona wiadomość jest zmyślona, że Jenerał *Lallemand* trudni się jedynie urządzeniem swojey osady, że nie wydał żadney odezwy, któraby wzbudzała podeyrzenie sąsiadów, i t. d.

Gazety amerykańskie przyznają, że korsarze krążący na wodach *Ameryki Południowey* pod banderą *Artigasa*, pochodzą po naywiększey części z *Baltimore*; i osadzone są ludźmi, którzy nieznają nawet *Artigasa*. Ma ich bydź 16. Nie puszczają ich ze zdobyczą do żadnego portu, lecz oni schwytawszy jaki okręt, rabują co lepszego, a okręt zatapiają. — W *Marylandzie* oskarżono kilkunastu mieszkańców o uzbrojenie korsarskiego okrętu dla powstańców.

SZWAYCARYA.

Podług wydaney świeżo w języku francuzkim statystyki Kantonu *Neufchatel*, mały ten kray z położenia swojego ma trzy odmienne klimata, z których w jednym rodzi się wino, w drugim zboże, a w trzecim są same pastwiska i łąki. Przemysł tameczny dzieli się na trzy główne części, to jest: robią tam naywięcey koronek, kartunu i zegarkow. Wywożą corok 130,000 zegarkow; złote, proste i trwałe, idą do Ameryki, Hollandyi i północnych Niemiec; ozdobione perełkami i emalowane na złocie, do Włoch i Hiszpanii; a większe, w koppercie miedzianey pozłacaney lub srebrney, z cyframi tureckiemi, do Turcyi. Rossyanie, Szwedzi i Duńczycy, równie jak Francuzi, przestają na delikatnie robionych zegarkach. Francuzi nazywają Neufchatelczykow Gaskończykami *Szwaycaryi*.

Bawiąc Xiążę *Gloucester* w *Zurich*, przyjął między innemi deputacyą tameczney loży wolnych-mularzy.

SZLĄZK.

Pisma publiczne doniosły były, że w *Wrocławiu* i w *Lignicy* pozamykano mieysca ćwiczeń gymnastycznych; przyczynę tego, zawiera pismo ciekawe, które właśnie co wyszło w *Wrocławiu* u *Korna*, a napisane jest przez Adolfa *Menzela*, Professora tamże, pod tytułem: *Ueber die Undeutschheit des neuen Deutschthums* (O nieniemieckości nowey Niemczyzny.) Autor dowodzi w stylu poważnym, niecstwo i szkodliwość planow tey sekty, które wyraźnie szydzą ze wszystkich dziejow Niemieckich, i z tego stopnia oświaty, do którego te dzieje Naród Niemiecki wyniosły; wywodzi daley, że plany te, nie prowadzą do większey wolności, ale do nieznośnego despotyzmu w zdaniach, w mowie, w ubiorach i w tak zwaney narodowości; że wszystko chcą przewrócić i szczęście ludzkie budować na nędzney teoryi umiejętności polityczney; że te ćwiczenia mają dążność polityczną a nie samą gymnastyczną, że uczniowie stają się przez to cenzorami swoich nauczycieli, albowiem na mocy 10go prawa ćwiczeń gymnastycznych, donosić muszą naczelnikowi ich, co się działo w szkole. Fakta, na których wspiera się to zdanie, opowiada autor i udowodnia, a między temi wyszczególnia się osobliwie jedno, gdzie uczeń mając sobie zadaną do wypracowania rozprawę przeciw ćwiczeniom gymnastycznym, takową poważył się podać rektorowi z obraźliwemi przypiskami. Uczeń ten został wyłączony ze szkół, Professor *Passów* przyjął go, i napisał hystoryą ćwiczeń gymnastycznych w *Szlązku*, umieszczoną w Gazecie Weymarskiey, gdzie owo faktum wystawione w świetle naynienawistnieyszém w oczach autora pisma powyższego, było naybliższą pobudką do ułożenia jego. Strona przeciwna zapewne na to odpowie, a tak okaże się prawda.

DODATEK DO GAZETY KURYERA LITEWSKIEGO N. 99.

Wilno dnia 10 Grudnia 1818 roku.

Ogłoszenia.

1 Od Rządu gubernialnego litewsko-grodzieńskiego ogłasza się niniejszem: iż na skutek Imiennego Naywyższego rozkazu mają bydź wystawione w Grodnie, dla składu artyllerzyskich zapasow grodzieńskiego zapasnego parku, dwa murowane sklepy, za summę wyrachowaną z górą do 18,000 rubli srebr.; a jeżeli do tego znaydą się ochoczy, zechcą przybydź dla targow, z pewnemi dla bezpieczeństwa skarbu ewikcyami, do grodzieńskiey skarbowey Izby na terminy: pierwszy dnia 20 teraznieyszego decembra, drugi 8, a trzeci ostateczny 20 mca januaryi następującego 1819 roku. Decembra 6 dnia 1818 roku.

Sekretarz Kazimierz Siedlecki.

---

1 W mińskim gubernialnym Rządzie, będzie przedawać się z publicznego targu, opisany za dług tuteyszey Izbie powszechney opiece, majątek obywatela Antoniego Bilewskiego, Gonczar, położony w powiecie Pińskim, zostający w ewikcyi teyże Izby; zawierający w sobie poddanych dusz płci męzkiey 33 a żeskiey 27, przynosi rocznego dochodu rubli assygn. 870, kop. 48, na którą przedaż naznaczają się terminy: pierwszy dnia 8, drugi 11, a trzeci i ostateczny 13 miesiąca marca następującego 1819 roku; zatém życzący nabydź takowy majątek, zechcą przybydź do tego gubernialnego Rządu. Nowembra 27 dnia 1818 roku.

Mińskiego Guberskiego Rządu Sekretarz, Tytularny Sowietnik Felicyan Arcimowicz.

Ogłoszenie Koncertu.

1. W sobotę, to jest dnia 14 teraźnieyszego miesiąca xbra wieczorem, w Sali Redutowey, dany będzie Koncert przez Amatorow, na zysk trzeciego wydziału Towarzystwa Dobroczynności. Będą exekwowane: Ouwertury, Arye, Duety, Tercety i Chory z oper sławnieyszych tak włoskich jak Francuzkich, między innemi Amatorami, dadzą się słyszeć uczące się u WJPani Frankowey, JPanny Balbiani, Opitz i Przemieniecka.

---

w Xięgarni XX. Pijarów u Alexandra Zołkowskiego, są do przedania następne dzieła:

Wybor różnych gatunkow poezyi, to jest: bajek, satyr, sielanek, tragedyi, komedyi, Psalmów Dawida, pieśni, elegii, epigrammatow i nagrobkow. 8vo w Wilnie 1818 k. 60

Amtsal Lokman el Hakim; Podobieństwa czyli Bayki mędrca Lokmana, z arabskiego przełożone, i *przypisane Wileń. Towarzystwu Szubrawców*; przez T. H. członka tegoż grona 8vo w Wilnie 1818 - - kop. 30

Autoryzowana Kopija Imiennego JEGO IMPERATORSKIEY MOŚCI Ukazu, pod dniem 25 sierpnia roku 1817 danego, Organizacyą Kommissyi Xiążąt Radziwiłłów uzupełniającego - - - - - - kop. 10

---

1 Niżey podpisany znalazłszy oświadczenie JO. Xiążęcia Jmci Ludwika Radziwiłła Ordynata Kleckiego i Dawidgrodeckiego, Komandora Stwołowickiego, orderow wielu Kawalera, dnia 12 9bra roku terazn. datłne i tegoż roku miesiąca grudnia dnia 3 w aktach Ziemskich Pttu Wileń. a dnia 6 tegoż miesiąca i roku w gazecie Kuryera Littego umieszczone. Wzywające mnie do Radziwilmontow na dzień 2 stycznia roku blisko następującego 1819, do wybrania wspólnie osób dla szukania sposobu wzruszenia ztonego wyroku a z kolei dla zdania rachunkow przed tym Sądem z obowiązkow utrzymywaney przeze mnie plenipotencyi. Gdy takowe wezwanie zgodne jest z tylokrotnemi już w aktach publicznych i już przez partykularne pisma zaniesionemi do JO. Xcia Jmci mojemi prozbami, gdy zwłaszcza usprawiedliwienie się moje będzie dowodem w pełnionych obowiązkach plenipotenta, gorliwości, przeto oświadczam: iż niezawodnie na dzień i mieysce przeznaczone stanę ze wszelką do tłómaczenia się za czas nieobliczony gotowością, i z dalszemi między JO. Xięciem Ordynatem a mną poczynionemi opisami i stosunkami. Łącząc w tém mieyscu podziękowanie JO. Xięciu Ordynatowi niegdyś memu Pryncypałowi, iż stosownie do prozb moich i teraźnieyszey mojey pozycyi, innemi obowiązkami zajętey, raczył łaskawie zadeklarować przyspieszenie konkluzyi interessowi, tak dawno przezemnie upragnioney, a to w sposob obywatelstwie właściwy. Takowe oświadczenie do akt Ziem. Pttu Wileń. podając, one własnym podpisem umacniam. Datt. 1818 roku xbra 7.

Gaspar Iwaszkiewic Kapitan były Woysk Polskich.

Roku 1818 mca decembra 7 dnia przed aktami Ziem. Pttu Wileń. stawając osobiście WJP. Ludwik Jocz Chor. b. Woysk Pol. oświadczenie niniejsze do akt podał.

Przyjąłem Jan Zienkiewicz Ziem. Wileń. Regent.

---

1. Roku 1818 mca września 25 dnia. Na mocy dekretu Remissyynego, Sądu Ziemskiego Pttu Szawelskiego, dnia 23 marca 1818 roku w sprawie z powództwa WJP. Tadeusza Owsianego Adwokata subsellow Szawelskich, z WW. JPP. Józefem oycem, Leonem synem Gruzdziami Rotm. woysk Polskich, Janem Kronertem, Jerzym i Józefem Zukowskiemi, Wiktoryą Lubańską, Jakóbem Wisztortem, Klarą matką, Telesforem synem, Burbami Regen. Grodz. Szawel. z dokładem opieki, Wincentym Ławieniczem b. Prezydentem Grodz, Szawel. zakroczonego. Sąd Taxatorsko Exdywizorski ad locum delicti, do dóbr pod ogólnem nazwaniem Sowdnille zowiących się, w Powiecie Szawel. położonych, w terminie dekretem przeznaczonym dnia 24 t. m. zjechawszy, przedwstępnie załatwił wyroki i komportacyą wszelkich pism na 15 października idącego roku, w kancellaryi Sądu Ziemskiego Szawelskiego przeznaczył, powtórny zaś zjazd do dnia 10 stycznia 1819 roku odłożył, w jakim czasie, aby wszyscy pretensorowie, z mogącemi się do wyrażonych dóbr regulować stosunkami jawili się, potrzykrotnie przez Gazetę Kuryera Litewsko-Wileńskiego awizując, niestawającym amissyą zapisać przyrzeka.

Ziemski i Grodz. Szawel., oraz Exdywizor. Regent Ildefons Demontowicz.

---

1. Na dniu 20 novembra zakroczyła w niniejszym Ratuszu rezolucyą uznając taxę i exdywizyą Domu i Placu w mieście Poniewieżu będącego, oraz wszelkiey ruchomości, na satysfakcyą kredytorow zeszłego w tymże mieście Antoniego Chołchowskiego; przeto obwieszcza się każdego, kto ma jaką pretensyą do wyż rzeczonego Chołchowskiego, iżby złożył dowody w niniejszym Ratuszu nieodmiennie Dnia 20 xbra tego 1818 roku.

Burmistrz Ławrynowicz.

Sądowy Pisarz Fontana.

---

1. W domie JW. Hrabini Brzostowskiey Starościney Puńskiey, na Ulicy wielkiey Ostrobramskiey pod Nrem 56, znayduje się do przedania Kareta poczwórna Angielska ze wszystkiemi rekwizytami, przeto życzący sobie kupić takową Karetę, niech się uda do Murhrabiego tego Domu.

---

1. U znajomego Prześwietney Publiczności Restauratora Hotelu Europeyskiego Jana Kretyena, znaydują się w rozmaitych gatunkach frukta marynowane, kalafiory, grzyby, rydze, kawony, niemniey wszelkie włoszczyzny, w słojach mnieyszych i większych. Podobnie też bulony nayświeższe, niemniey konfitury. Ktokolwiek życzyłby takowych artykułow nabydź sobie za pomierną cenę, raczy się zgłosić do mieszkania pomienionego Restauratora, będącego na Ulicy Dominikańskiey pod Nrem 409.

---

1. Roku 1818, miesiąca xbra dnia Sąd Exdywizorski mocą Remissy Ziemstwa Wilkom. funduszu zeszłego Tadeusza Mackiewicza obżał. taxę i exdywizyą determinu-

jący po dekretach odkładowych stopnie dylacyyne i komportacye oraz akta naznaczających, gdy w stosunek onych i zaszłych poźniey Remissyynych Sądu Gł. Littgo. 2go Departamentu dekretow, w majątku Woszokianach akta wyexpedyował, i na rozpoznanie oczewiste dzieła Exdywizor. zjazd swóy w dniu 27 januaryi 1819 roku do miasta Wiłkomierza zadeterminował, o jakowym terminie ażeby tak kredytorowie jako i pretensorowie do majątku zeszłego Mackiewicza mający rzecz zostali uwiadomieni przez ninieyszą awizacyą trzykrotnie do Kuryera Litewskiego podającą się ogłasza.

Onufry z Klimonta Klimowicz b. Sędzia Prezydent.
Józef Kozakowski Prezyd. Gran. Pttu Wiłk. Exdyw.
Marcian Reut b. Pisarz Grodz. Pttu Wiłk. Exdyw.

Ogłoszenia po raz drugi i trzeci.

2. W zamiarze przyśpieszenia generalnych i ostatecznych rachunkow, jakoteż na cel zdania sprawy z obowiązkow Plenipotenta, wzywam W. Gaspra Iwaszkiewica Kapitana b. woysk Pols., iżby na dzień drugi januaryi następnego 1819 roku nieodmawiał przybycia swojego do Radziwilmontów, jako mieysca rezydencyi mojey i składu papierow in archivo znaydujących się — Niewątpię: że W. Iwaszkiewic będzie się widział obowiązanym przystąpić skutecznie do usprawiedliwienia się z kilkoletnich czynnościow i działań, które, jakiemi realnie bydź się okażą, a ztąd do jakiego stopnia uniewinnić W. Iwaszkiewica potrafią; w takiem zupełnie wyobrażeniu (jeśli będzie żądał) przed sąd bezstronney opinii przedstawić nieomieszkam — Lecz jeśli stanowczego obustronnie szukać mamy wyroku; tedy godzi się spodziewać: że nieusłaniając się żadnemi przyczynami, ani jakimkolwiek poprzedniém usprawiedliwieniem się, które przedwcześnie wywiązaném bydź nie mogło, zechce W. Iwaszkiewic oddać się opinii osob wspólnie ze mną dopiéro wybrać się mających, a tą koleją naywłaściwiey zostaną rozwiązane wszystkie okoliczności i pretensye wzajemne — Jeżeli zaś pomimo ninieysze moje wezwanie na dzień 2gi januaryi nastepnego 1819 roku W. Iwaszkiewic przybyć niezechce; wówczas prócz wyraźney na moją stronę ewazyi i usprawiedliwiewienia się, które zawsze w obliczu bezstronney opinii mieć pragnę, będę zniewolony póyść wskazaną drogą sądowego rozstrzygnienia, jakie W. Iwaszkiewicowi w swojem podobało się zastrzedz oświadczeniu. Nieszukam żadnych korzyściow z zatrzymania własności W. Iwaszkiewica, równie jak niewidzę potrzeby rozmijać się ze stosunkami bezpieczeństwa moich interessów — Coby więc sprawiedliwie W. Iwaszkiewicowi należném bydź się pokazało; tego odmawiać niemyślę, a na samojedno hasło dopominku pretensyow zaspakajać nie jestem w obowiązku — Nakoniec im silniey zdolne będą przemawiać za W. Iwaszkiewicem czynności i działania jego w moich interessach i utrzymywaney kilkoletniey nad dobrami administracyi; tém pożyteczniey i dogodniey będzie dla mnie — A tak: jeśli nie zkąd inąd; tedy z wyraźnego przynaymniey mojego w tém dobra, radbym widział W. Iwaszkiewica nayzupełniey usprawiedliwionym — Jakowe moje wezwanie, po zaaktykowaniu w Sądzie Ziemskim lub Grodzkim Wileńskim, aby trzykrotnie w Gazecie Kuryera Litewskiego zostało pomieszczoném upraszam — Dat w Radziwilmontach roku 1818 nowembra 12 dnia.

Ludwik Xiążę Radziwiłł.

Roku tysiąc ośmset ośmnastego miesiąca decembra trzeciego dnia — Przed Aktami Ziem. Pttu Wileń. stawaiąc osobiście WJP. Ignacy Nowicki — Takowe oświadczenie do Akt podał.

Przyjąłem Jan Zienkowicz Ziem. Wileń. Reg.

---

2. Sąd Taxatorsko-Exdywizorski na usatysfakcyonowanie kredytorów JW. Piotra Zienkowicza Chorążego Pttu Oszm. Remissą Sądu Głównego Litewsko-Wileń. 2go Departamentu naznaczony, dekret swóy oczewisty w dniu 10 xbra 1818 promulgować będzie, aby strony interessowane mogły wiedzieć przez ninieyszą trzykrotną awizacyą zawiadamiają się. Dat 1818 mca xbra 4 dnia. w Równympolu.

Jerzy Jeleński Prez. Exdywiz.
Antoni Kociełł Sędzia Ziem. Pttu Zawil. Exdywiz.
Stanisław Drzewicki Exdywiz.

---

2 w Sądzie Ziem. Pttu Wileń. w roku teraznieyszym 1818 9bra 5 dnia w sprawie sukcessorow zeszłych ztego świata Jerzego i Ewy z Zalewskich Zukowskich Rotm. Pińskich z kredytorami, stanął dekret oczywisty, rozwiązanie między stronami sporow zaymujący, od jakowego wyroku, niżey podpisany jako przydany adwokat od WW. Zukowskich do Sądu Głw. Lit. Wileń. Departamentu 2go w terminie założyłem apellacyą, i tey sąd nie dopuścił, aże poparcie takowey apellacyi od woli samych aktorow zawisa, z któremi skommunikować się znayduję trudność; i gdy przenieść się mającey sprawie do Sądu Głw. assystować nie jestem obowiązany, zatym wzywam WWch sukcessorow zeszłych Zukowskich, aby wedle swojey determinacyi poparciem apellacyi, wyniesieniem pozwow do Sądu Głów. sami zając się raczyli, gdyż termin szescioniedzielny upływa dnia 16 teraznieyszego mca xbra.

Jan Sakowicz Regent Graniczny Pttu Wileń. i Adw. Sub. Wileń.

---

3. *Troskliwa matka o syna swego Józefa* Kościuszki, *który był oddany do szkoł akademii Wileńskiey; późniey, tojest: w roku 1795, w czasie pierwszey rewolucyi niewiadomo gdzie się podział, pomimo wszelkiey troskliwości macierzyńskiey wywiadywania się o życiu lub smierci syna swego, żadney niemogła powziąć wiadomości; przeto każdego ze łzami uprasza, ktoby mógł powziąć jakąkolwiek wiadomość o życiu lub śmierci pomienionego Józefa* Kościuszki, *donieść do szpitalu Dzieciątka Jezus na Subocz ulicy, w Wilnie.*

---

3. *Podpułkownik W. R. kawaler Ignacy Willamowicz podaje do wiadomości, iż ten mając w Powiecie Wiłkomierskim w m. Oniksztach wszelkie naczynia i miedź służącą browarom piwnemu i gorzałczanemu do użycia zupełnie zdatną, jakową życzy wyprzedać. Więc ktoby żądał takową kupić, może się dowiedzieć o cenie na mieyscu u tegoż w dworze Oniksztyńskim, miedź takowa może bydź przedawana ogólnie lub na wagę, albo i sztukami.*

---

3. Niżey Podpisany, ma honor zawiadomić Publiczność: iż W. Wincenty Kublicki Piotuch były Podsędek Ziemski Pttu. Czausowskiego, majętność swą dziedziczną równie też i zastawną, od brata swojego schedę, podał do possesyi mojey zastawney terminem szesciąletnim, za summę prawie wartość onego majątku przewyższającą; przeto ażeby dalsze długi przez tegoż dziedzica na oną majętność zaciąganemi bydź niemogły, przez ninieysze zawiadomienie ostrzegam.

Mohilewskiey Gubernii Czerekowskiego Powiatu Obywatel, Guberski Sekretarz, Julian Krzysiewicz.

Od dnia pierwszego stycznia roku następującego, Gazeta Kuryera Litewskiego wychodzić zacznie codziennie, oprócz dni niedzielnych i świątecznych, w które nie będzie wychodziła. Cena prenumeraty zostaje taż sama, jak była dotąd, to jest: z przesyłaniem przez pocztę rubli srebrnych czternaście; na mieyscu w Wilnie rubli srebrnych dziewięć. Przyymuje się prenumerata w Wilnie w Expedycyi Głównego Pocztamtu i Redakcyi Gazety; w innych guberniach na wszystkich urzędach pocztowych.

Dziennik Wileński na rok 1819ty ogłaszać będzie rzeczy naynowsze, a pożytkiem oznaczone, z historyi, statystyki, podróży, literatury, osobliwie kraju własnego, tudzież nauk, sztuk, rzemiosł, rolnictwa i wieyskiego przemysłu. Wychodzić będzie pierwszego dnia każdego miesiąca. Całe dzieło drukować się będzie na papierze jednakim, białym i pięknym. Numer każdy obeymie od sześciu do ośmiu arkuszy. Cena prenumeraty jest taż sama, jak była dotąd, to jest: z przesyłaniem pocztą na całe państwo rossyyskie rubli srebrnych pięć; bez przesyłania pocztą rubli trzy kopiejek sześćdziesiąt. Prenumerata przyymuje się tylko na rok cały: półrocznie i kwartałowie nie przyymuje się. Prenumerować można: 1) w Wilnie w Expedycyi Gazetney Głównego Pocztamtu Litewskiego, i u Redaktora Dziennika; 2) W innych Guberniach, na wszystkich Pocztamtach, Kantorach i Expedycyach pocztowych; 3) U Kollektorów mających drukowane listy, i bilety podpisane przez Redaktora.

Brukowe Wiadomości na rok następny, 1819ty, również co tydzień będą wychodziły. Prenumerują się tylko rocznie, z pocztą rubli 3 kopiejek 50, bez poczty rubli 2 kopiejek 50 srebrem.